

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu Mgr. Romana Fremra a soudců Mgr. Jany Kajzrové a Mgr. Jana Podaného ve věci

žalobkyně: **Pavla Holcová**, narozená [redacted]
bytem [redacted]
zastoupená advokátem Mgr. et Mgr. Tomášem Němečkem
sídlem Kořenského 1107/15, 150 00 Praha 5

proti
žalovanému: **Ing. Andrej Babiš**, narozený [redacted]
bytem [redacted]
zastoupený advokátem Mgr. Jiřím Urbánkem
sídlem Na Kozáčce 7/1289, 120 00 Praha 2 - Vinohrady

o ochranu osobnosti

o odvolání žalobkyně a žalovaného proti rozsudku Okresního soudu Praha-západ ze dne 21. 12. 2022, č.j. 5 C 103/2022-185

takto:

- I. Rozsudek soudu prvního stupně se ve výroku I. potvrzuje.
- II. Rozsudek soudu prvního stupně se ve výroku II. mění tak, že se žalovanému ukládá povinnost do 3 dnů od právní moci tohoto rozsudku zveřejnit po dobu sedmi po sobě jdoucích kalendářních dnů na své internetové stránce <https://www.facebook.cz/AndrejBabis> omluvu tohoto znění:
„Omluva

Shodu s prvopisem potvrzuje Iveta Šulcová

Omlouvám se paní Pavle Holcové za neoprávněný zásah do jejích osobnostních práv způsobený zveřejněním nepravdivého příspěvku pod titulkem „Došlo Whatsappem“ na internetové stránce www.facebook.com/AndrejBabis ze dne 2. 4. 2022.

Ing. Andrej Babiš“

- III. Žalovaný je povinen zaplatit žalobkyni plnou náhradu nákladů řízení před soudem prvního stupně ve výši 20 816 Kč, do 3 dnů od právní moci tohoto rozsudku, k rukám právního zástupce žalobkyně.
- IV. Žalovaný je povinen zaplatit žalobkyni plnou náhradu nákladů odvolacího řízení ve výši 8 776 Kč, do 3 dnů od právní moci tohoto rozsudku, k rukám právního zástupce žalobkyně.

Odůvodnění:

1. Rozsudkem Okresního soudu Praha-západ ze dne 21. 12. 2022, č.j. 5 C 103/2022-185 (dále jen „rozsudek soudu prvního stupně“), bylo rozhodnuto, že žalovaný je povinen do tří dnů od právní moci tohoto rozsudku odstranit z internetové stránky <https://www.facebook.cz/AndrejBabis> příspěvek pod titulkem „Došlo Whatsappem“ ze dne 2. 4. 2022 obsahující obrazovou podobu žalobkyně a text „Pokud by se Babiš opovážil kandidovat na prezidenta, tak už je dávno s panem Sorosem domluvené, že na něho týden před volbami zase našijeme nějakou nepravdivou špínu. Posledně to zabralo. Pan Soros byl velmi spokojený!“ a zdržet se jeho dalšího šíření (výrok I.). Žalobní návrh žalobkyně, aby bylo žalovanému uloženo zveřejnit po dobu sedmi po sobě jdoucích kalendářních dnů na své internetové stránce <https://www.facebook.cz/AndrejBabis> omluvu tohoto znění: „Omluva: Omlouvám se paní Pavle Holcové za neoprávněný zásah do jejích osobnostních práv způsobených zveřejněním nepravdivého příspěvku pod titulkem „Došlo Whatsappem“ na internetové stránce www.facebook.com/AndrejBabis ze dne 2. 4. 2022. Ing. Andrej Babiš“, byl zamítnut (výrok II.). Dále bylo rozhodnuto, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení (výrok III.).
2. Soud prvního stupně žalobní nárok posoudil podle § 81 odst. 1, 2 a § 82 odst. 1 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „o.z.“). Vyšel z toho, že žalobkyně se domáhala uložení povinnosti odstranit předmětný příspěvek z internetové stránky <https://www.facebook.cz/AndrejBabis> a zdržet se jeho dalšího šíření a uveřejnit na své internetové stránce <https://www.facebook.cz/AndrejBabis> omluvu výše uvedeného znění. Soud prvního stupně předmětný příspěvek žalovaného podrobil testu proporcionality a zkoumal povahu jeho výroků, tedy zda šlo o skutková tvrzení či hodnotící soudy. Skutková tvrzení se opírají o fakta, objektivně existující realitu, která je zjiřitelná pomocí dokazování. V zásadě platí, že uveřejnění pravdivé informace nezasahuje do práva na ochranu osobnosti, pokud tento údaj není podáván tak, že zkresluje skutečnost, či není natolik intimní, že by odporoval právu na ochranu soukromí a lidské důstojnosti. Hodnotící soudy naopak vyjadřují subjektivní názor svého autora, který k danému faktu zaujímá určitý postoj tak, že jej hodnotí z hlediska správnosti a přijatelnosti na základě vlastních (subjektivních) kritérií. Hodnotící soud proto nelze jakkoli dokazovat, je však nutné zkoumat, zda se zakládá na pravdivé informaci, zda forma jeho veřejné prezentace je přiměřená a zda zásah do osobnostních práv je nevyhnutelným průvodním jevem výkonu kritiky. Je tedy nutno zjistit, zda primárním cílem kritiky není hanobení nebo zneuctění dané osoby. V daném případě není tvrzeno, že žalovaný je autorem předmětného příspěvku, je mu vyčítáno, že daný příspěvek převzal a šířil dále na svých sociálních sítích. Ze samotného příspěvku je zřejmé, že byl převzat od třetího subjektu („Jsem zděšena!“ s obrázkem čarodějnice na koštěti). Soud se tedy zabýval tím, zda zveřejnění tohoto příspěvku, který má znevažující obsah, bylo způsobitelné ohrozit nebo poškodit osobnost žalobkyně a zda jeho obsah či forma zveřejnění vybočují z mezí řádného výkonu práva na svobodný projev. Jde o to, zda mezi

zveřejněním této informace a porušením osobnostní sféry žalobkyně existuje příčinná souvislost a zda tento zásah přesahuje přípustnou míru kritiky, kterou již nelze v demokratické společnosti tolerovat. Při hodnocení povahy příspěvku se soud ztotožnil s názorem žalovaného, že šlo o nadsázku a satiru, tedy hodnotící soud, jehož pravdivost nelze prokazovat, ale je nutno se zabývat tím, zda má reálný základ. Satira je svěbytný žánr, založený na kombinaci ironie, humoru, nadsázky a výsměchu. Jejím cílem je především kritika společenských jevů a nedostatků. Má za cíl upozornit na daný stav a přimět k zamyšlení a nápravě. Soud je přesvědčen, že daným způsobem upravená fotografie žalobkyně s připsaným textem a označená obrázkem čarodějnice jednoznačně svědčí o tom, že jde o žert a nadsázku a že ho tímto způsobem vnímali čtenáři Facebooku. Také vytvořením satirického obrázku lze samozřejmě zasáhnout osobnost člověka, nicméně jeho pouhé šíření, tedy převzetí a uveřejnění na Facebooku, nelze s ohledem na pokleslou úroveň sociálních sítí, považovat za protiprávní úkon. Žalovaný není autorem tohoto satirického příspěvku, je pouze jeho šířitelem. Tyto aktivity žalovaného jsou sice nevkusné, nikoli však protiprávní. Kritika žalobkyně rozhodně nemohla vyvolat seriózní diskuzi, byla odvetou za kauzu Pandora Papers a byla evidentně šířena s úmyslem poškodit žalobkyni. Tento svůj účel splnila. Jednání žalovaného je tedy rozhodně přinejmenším nemravné. Dále se soud zabýval formou výroku. Text připojený k fotografii žalobkyně neobsahuje žádné vulgární výrazy, nicméně jeho šíření bylo způsobilé u určité části sledovatelů vyvolat značně vulgární a dehonestující postavení kritizované osoby a kdo výroky pronáší. Jde o spor mezi dvěma veřejně činnými osobami, neboť žalobkyně je novinářkou a tudíž je povinna snášet vyšší míru kritiky. Žalovaný je aktivním politikem (předsedou vlády, ministrem, poslancem, předsedou nejsilnějšího opozičního hnutí), jehož povinností je důsledně si ověřovat informace, které šíří a nést za své výroky vyšší míru odpovědnosti. Jde obecně o diskuzi ve veřejné sféře, která je ve zvýšené míře hájena proti soudnímu zásahu. Šířením daného příspěvku, tedy snaha o poškození žalobkyně je evidentně následkem novinářské činnosti žalobkyně. Žalobkyně se v minulosti intenzivně zabývala osobou žalovaného a jeho kauzou Pandora Papers. Její aktivity měly pravděpodobně vliv na politickou kariéru (zejména na výsledek voleb) žalovaného. Žalovaný tuto kritiku neunesl a nadále obviňuje žalobkyni ze svých neúspěchů. Žalobkyně sice předpokládala určitou negativní reakci žalovaného, nicméně jeho útoky na osobu žalobkyně jsou zcela nepřiměřené a vzbuzují u žalobkyně oprávněnou obavu před reakcí politických fanoušků žalovaného. Kritika žalovaného tedy jednoznačně nesledovala legitimní cíl, tedy odbornou diskuzi na politické téma, nýbrž naopak vedla k vyvolání vulgárních útoků primitivnější části čtenářů facebookových stránek žalovaného. Tohoto účinku si musel být žalovaný vědom. Žalovaný se sice nedopustil porušení práva, nicméně jednoznačně nemravného jednání a zneužití práva na svobodu projevu, které nepožívá právní ochrany (§ 8 o.z.). Toto nemorální jednání může být za určitých okolností příčinou vzniku občanskoprávní odpovědnosti za zásah do osobnostních práv žalobkyně. Soud se proto dále zabýval tím, zda tímto jednáním mohla žalobkyni vzniknout újma. Provedeným dokazováním bylo zjištěno, že žalobkyně (a její rodinní příslušníci) čelí na základě příspěvku žalovaného agresivním reakcím a výhrůžkám na sociálních sítích. S ohledem na satirický obsah příspěvku nelze předpokládat újmu na profesionální cti žalobkyně, ale rozhodně nebezpečí újmy v její soukromé sféře a rodinném životě. Útoky na sociálních sítích v ní vzbuzují obavy o svoji bezpečnost a poškozují její psychickou rovnováhu. Také děti žalobkyně jsou nuceny snášet negativní následky masivního šíření daného příspěvku na sociálních sítích. Nadávky a výhrůžky, které žalobkyně zaznamenala po zveřejnění příspěvku, není povinen snášet žádný řádný občan. Navíc jsou vysoce nežádoucím společenským jevem, který při překročení mezí slušnosti nelze tolerovat. Soud tedy na základě testu dospěl k závěru, že šířením příspěvku žalovaný zasáhl osobnost žalobkyně, zejména její čest a důstojnost. Proto žalobě částečně vyhověl a uložil žalovanému daný příspěvek z jeho sociálních sítí odstranit. Žalobkyně se dále domáhala písemné omluvy. S ohledem na to, že soud konstatoval pouze nižší formu porušení práva (nemravné jednání), považuje požadavek písemné omluvy na sociálních sítích za nepřiměřený, když samotné odstranění příspěvku je dostatečným zadostiucněním. Šíření hanlivých příspěvků na sítích je

bohužel zcela běžným společenským úkazem a nelze předpokládat, že za každý nemravný či nevkusný příspěvek bude následovat písemná omluva. Určité míře nebezpečí dehonestujících příspěvků se dobrovolně vystavuje každý uživatel sociálních sítí. Navíc by v daném případě mělo uveřejnění písemné omluvy (po odstranění příspěvku) kontraproduktivní efekt, neboť by znovu přitáhl nežádoucí pozornost veřejnosti k osobě žalobkyně. Proto byl v tomto rozsahu návrh žalobkyně jako nedůvodný zamítnut. O nákladech řízení bylo rozhodnuto podle § 142 odst. 2 o.s.ř. za situace, kdy ani jeden z účastníků neměl ve věci plný úspěch.

3. Proti výrokům II. a III. rozsudku soudu prvního stupně podala odvolání žalobkyně. V odvolání namítla, že soud prvního stupně nepřihlédl k dopadu šířeného předmětného příspěvku, což je zásadní okolnost pro hodnocení jednání žalovaného, neboť šířením příspěvku byl mnohonásobně zesílen jeho účinek. Žalovaný je bývalým předsedou vlády, kandidátem na funkci prezidenta republiky, je předsedou významné politické strany, poslancem Parlamentu ČR, vlastníkem řady významných celostátních médií a tedy osobou veřejně činnou s velkým vlivem na veřejné mínění a tomu odpovídá i významně větší počet sledujících. Žalovaný si mohl a měl být vědom, že jeho příspěvek povede k nenávistným reakcím vůči žalobkyni, přesto nikterak debatu nemoderoval, nemírnil, nevysvětloval, že se, jak začal tvrdit až v tomto řízení, údajně jedná jen o legraci a nadsázku. Pokud soud prvního stupně uvedl, že určité míře nebezpečí dehonestujících příspěvků se vystavuje každý uživatel sociálních sítí, pak je třeba říci, že ne každý je předmětem – řečeno vlastními slovy soudu „odvety“ bývalého předsedy vlády, jež „byla evidentně šířena s úmyslem poškodit žalobkyni.“ Vzhledem k tomuto extrémnímu účinku jednání žalovaného měla být navrhovaná omluva přiznána. Soud prvního stupně přijal obranu žalovaného, že předmětný příspěvek je údajně projevem nadsázky a satiry, byť na rozdíl od žalovaného uzavřel, že žalovaný překročil meze přípustné kritiky, resp. dopustil se zneužití práva na svobodu projevu. Žalobkyně trvá na tom, že se o žádnou satiru nejednalo, neboť šířený příspěvek jednoduše jako karikatura vůbec nevypadá. Jde o skutková tvrzení, jež jsou „jakoby“ vkládána do úst žalobkyně, přičemž žalobkyně je nikdy a nikde neřekla. Žalovaný rozšiřoval obrazovou podobu žalobkyně v koláži, která obsahuje zcela nepravdivé výroky, přičemž grafické zpracování sugeruje, že se jedná o její výroky. Tím porušil § 85 o. z. dle něž lze rozšiřovat podobu člověka jen s jeho svolením, a § 90 o.z., dle něž ani eventuální zákonný důvod k použití podobizny člověka nesmí být využit nepřiměřeným způsobem v rozporu s oprávněnými zájmy člověka. Žalovaný jednal s cílem povzbudit verbální útoky proti žalobkyni, čehož se mu i podařilo dosáhnout, neboť žalobkyně v přímé souvislosti se zveřejněním nepravdivé koláže obdržela množství nenávistných reakcí s vulgárním, sexualizovaným nebo jinak urážlivým obsahem. Žalovaný ve svém vyjádření připustil, že se jednalo o odplatu; konkrétně uvedl: „Sdílení příspěvku ... je také nutno považovat za určitou reakci žalovaného na jednání žalobkyně.“ Také soud prvního stupně dospěl k závěru, že se ze strany žalovaného jednalo o „odvetu“, která nesledovala legitimní cíl, ale měla poškodit žalobkyni. Žalovaný věděl, že svým jednáním – šířením lživého příspěvku - může způsobit zásah do přirozených práv žalobkyně, konkrétně do práva na její osobní čest a vážnost, soukromí a ochranu její obrazové podoby, a pro případ, že takový následek způsobí, s tím byl srozuměn. Nelze si jinak vysvětlit jeho počínání, kdy i poté, co byl opakovaně upozorněn na lživost šířeného příspěvku a žádán o jeho stažení, a dokonce i poté, co proti němu bylo zahájeno soudní řízení, nadále šířil předmětný příspěvek. Soud prvního stupně převzal i tvrzení žalovaného, „upravená fotografie žalobkyně s připsaným textem a označená obrázkem čarodějnice jednoznačně svědčí o tom, že jde o žert a nadsázku a že ho tímto způsobem vnímali čtenáři Facebooku.“ Přitom neuvádí žádné skutečnosti, o něž se tato jeho úvaha opírá, a proto jde o nepřezkoumatelný závěr. Žalobkyně oproti tomu uvedla a doložila reálné reakce čtenářů pod předmětným příspěvkem, jež naopak jednoznačně ukazují, že tito čtenáři věřili, že žalobkyně uvedené výroky skutečně řekla, a na základě tohoto přesvědčení ji vulgárně uráželi. Žalovaný je přitom nijak nemírnil ani neupozorňoval na údajnou nadsázku. Pokud jde o obrázek čarodějnice, jde o obrázek ve velmi malém rozlišení, z něž není na první pohled zřetelné, že by se vůbec mělo jednat o čarodějnici. I kdyby to však zřetelné bylo, nijak to nevede k závěru o „žertu a nadsázce“, neboť jde o logo

stránky „Jsem zděšena“ a obrázek umístěvaný na fotografii z této stránky hraje roli jakési autorské značky či podpisu. Žalobkyně v průběhu řízení doložila jiný konkrétní příklad dehonestujícího příspěvku, jenž byl převzat a šířen z anonymní facebookové stránky „Jsem zděšena“ (která v záhlaví deklaruje blízkost k hnutí ANO), a to upravenou fotografií Petra Pavla – protikandidáta ing. Andreje Babiše ve volbách prezidenta republiky – s údajnými podporovateli prezidenta Ruské federace Vladimíra Putina. Pokud soud prvního stupně shledal zásah do jejich osobnostních práv, pak k naplnění reparační a satisfakční funkce nepostačuje jen odstranění příspěvku, zejména děje-li se tak s odstupem 10 měsíců od zveřejnění. Tím se sice ukončí trvání protiprávního stavu, ale samo odstranění nepřináší satisfakci, když odstranění příspěvku si nikdo nevšimne, ačkoli předtím byla žalobkyně masivně dehonestována a urážena. Proto je podle přesvědčení žalobkyně na místě rovněž omluva, zveřejněná na stejném místě, resp. stejným způsobem, jakým byla žalobkyně způsobena újma. Žalobkyně upozornila na rozhodnutí velkého senátu Evropského soudu pro lidská práva z 15. 5. 2023 ve věci Sanchez proti Francii, které potvrdil velký senát ESLP. Soud shledal, že trestněprávní postih stěžovatele nepředstavuje porušení jeho práva na svobodu projevu dle čl. 10 EÚLP. Třebaže samotný příspěvek napaden nebyl, stěžovatel nejednal s náležitou obezřetností (vigilance) a nereagoval na útočné příspěvky diskutující; jelikož byl příspěvek veřejný a stěžovatel pod ním umožnil diskusi, měl si být vědom možných následků. Nejeví se spravedlivé, aby žalobkyně, do jejíž cti a důstojnosti (podle závěru soudu) žalovaný zasáhl, nesla náklady řízení, v němž se domáhala nápravy tohoto zásahu. Žalobkyně navrhla, aby odvolací soud rozsudek v napadeném rozsahu změnil tak, že výrok II. změni tak, že žalobě vyhovějí a žalobkyni přizná náhradu nákladů řízení.

4. Proti tomuto rozsudku soudu prvního stupně do výroku I. a závislého nákladového výroku III. podal včasné odvolání žalovaný. V odvolání namítl, že soud prvního stupně na základě provedených důkazů dospěl k nesprávným skutkovým zjištěním a že věc nesprávně právně posoudil. Žalovaný se ztotožnil se závěrem soudu prvního stupně, že v případě předmětného příspěvku, který žalovaný sdílel na svém profilu na sociální síti Facebook, se jedná o satiru a nadsázku. Průměrný rozumně uvažující člověk byl zcela nepochybně schopen posoudit, že se v případě předmětného příspěvku nejednalo o skutečné tvrzení žalobkyně. S příspěvkem (koláží) bylo zároveň zobrazeno i grafické označení satirického profilu, který stál za vytvořením příspěvku – již samotný název tohoto profilu „Jsem zděšena“, jakož i obrázek čarodějnice na koštěti coby jeho grafické označení, vypovídají o tom, že se nejedná o vážně míněný profil, a tedy ani příspěvek. Každý si navíc mohl dohledat, co je obsahem tohoto profilu. I ze samotného textu příspěvku je zřejmé, že se nejedná o skutečný projev žalobkyně. Žalobkyně by se asi stěžila tím, že jako novinářka zveřejnila nepravdivé informace, a že tak učiní znovu i v budoucnu. Všechny tyto skutečnosti musely u průměrného rozumně uvažujícího člověka vyvolat přesvědčení, že se jedná o příspěvek, který není míněn vážně, ale který satirickou formou reaguje na téma, o kterém probíhala veřejná debata, a to zveřejnění kauzy „Pandora Papers“ a jména žalovaného coby jediného českého občana jen pár dnů před volbami do Poslanecké sněmovny PČR. Žalobkyně v řízení tvrdila, že určitá skupina osob se domnívala, že se jedná o skutečné tvrzení žalobkyně, což žalobkyně dokládala příspěvky neurčitých osob ze sociálních sítí. Samozřejmě u satiry nelze zcela vyloučit, že ji někdo nepochopí a domnívá se, že se jedná o něco skutečného. Soud prvního stupně měl při poměřování práva na svobodu projevu s právem na ochranu osobnosti z tohoto vycházet, a posoudit, jestli sdílení takového příspěvku je protiprávním zásahem do práv žalobkyně. Správně dovodil, že se o protiprávní zásah nejedná. Žalovaný však nerozumí tomu, proč pak s poukazem na nevkusnost a nemorálnost jednání žalovaného žalobě v části vyhověl, měl žalobu jako celek zamítnout. Žalovaný považuje za velmi problematické, pokud určitá skupina osob (v tomto případě skupina novinářů), má určité informace k dispozici již několik měsíců před volbami do Poslanecké sněmovny, ale zveřejní je právě jen pár dnů před jejich konáním, za účelem vyvolat senzaci, která po volbách utichne (i s ohledem na shora uvedené závěry o tom, že se o žádné praní peněz nejednalo). Žalobkyně v řízení tvrdila, že byla pouze jedním z novinářů, kteří o načasování zveřejnění kauzy

rozhodovali. Žalobkyně je členem konsorcia novinářů, kteří s těmito informacemi přišli, je jediným českým zástupcem v tomto společenství, a je tedy jeho reprezentantem ve vztahu k české veřejnosti. Žalobkyně je v českém prostředí vnímána jako osoba, která s výsledky činnosti tohoto společenství novinářů přichází do českého veřejného prostoru. Byla to ostatně žalobkyně, kdo zveřejnil předmětný článek, a kdo se k tématu po jeho zveřejnění široce vyjadřoval ve sdělovacích prostředcích. V souvislosti s tím je žalobkyně částí veřejnosti za tento přínos oceňována, na druhou stranu je částí veřejnosti kritizována, když předmětem této kritiky je zejména otázka načasování, kdy byla kauza zveřejněna. Žalobkyně tak je odpovědná za to, že jen 5 dnů před volbami zveřejnil webový portál Investigace.cz, jehož je žalobkyně šéfredaktorkou, předmětný článek, jehož hlavním sdělením bylo, že jednání žalovaného nese znaky praní peněz. Toto téma se stalo jen pár dnů před volbami jedním z hlavních témat předvolební kampaně. Žalobkyně se k tomuto tématu vyjadřovala před volbami v různých rozhovorech, ve kterých opakovaně uváděla, že jednání žalovaného nese znaky praní peněz. Žalobkyně jako profesionál v oboru si musela být nepochybně vědoma toho, co takové zveřejnění jen pár dnů před volbami způsobí. Jak vyplynulo z provedeného dokazování, političti soupeři žalovaného tento článek využili k tomu, aby o žalovaném začali tvrdit, že pere špinavé peníze. Zveřejnění takovéto kauzy těsně před volbami, kdy byla vytvořena určitá senzace, mělo potenciál ovlivnit rozhodování voličů. Pokud byl následně žalovanému zaslán předmětný satirický příspěvek, který shodně s kritikou žalovaného spatřoval zásadní problém v načasování kauzy, kterou byl vyvoláván nepravdivý dojem o tom, že žalovaný pral peníze, nepovažuje žalovaný za nemorální, pokud takový příspěvek sdílí na svém profilu na sociální síti. Předmětný příspěvek nebyl nijak vulgární, žalobkyni samoučelně neurážel, nezasahoval do jejího soukromí, ale formou satiry (jejímž znakem je i zkreslování reality) kritizoval věc, která byla předmětem veřejné debaty. To, že satira není pro kritizovanou osobu lichotivá, je její podstatou. V tomto je však nutné zdůraznit, že účelem předmětného příspěvku (satiry) nebyla kritika osoby žalobkyně jako takové (tj. nejednalo se o kritiku ad personam), ale předmětem kritiky byla její veřejná činnost, která byla předmětem veřejné debaty (tj. jednalo se o kritiku ad rem), která požívá oproti kritice ad personam zvýšené ochrany (srov. nálezn. sp. zn. IV. ÚS 1511/13 bod 48 odůvodnění). Satira je formou kritiky, která svými inherentními rysy nadsázky a zkreslování reality přirozeně směřuje k provokaci a agitaci. Podstatou satiry je, že zesměšňuje, uráží a provokuje, a tudíž kritéria pro její hodnocení musí být nastavena jinak, než u vážně míněného textu. V případě předmětného příspěvku nemohlo jednat o příspěvek protiprávní. Takové jednání žalovaného, spočívající ve sdílení satirického příspěvku na jeho profilu na sociální síti Facebook, který reagoval na téma, ke kterému se vedla debata ve veřejném prostoru, je pak samozřejmě chráněno čl. 17 Listiny základních práv a svobod. Nemůže se tak jednat o zneužití tohoto práva na svobodu projevu, jak k tomu dospěl soud prvního stupně. V řízení bylo prokázáno, že jednání žalobkyně bylo podrobeno kritice ze strany části veřejnosti, a v podstatě dodnes výhrady veřejnosti ke způsobu, jakým žalobkyně postupovala, přetrvávají. Příspěvek, který na svém profilu na sociální síti sdílel, nebyl ve vztahu k žalobkyni nijak vulgární, jen za užití satiry a sarkasmu upozornil na téma, které rezonovalo ve veřejném prostoru, a týkalo se věci legitimního veřejného zájmu, v níž je třeba omezení svobody projevu vykládat restriktivně. V rozsudku zcela absentuje odůvodnění, proč soud vyhověl zdržovacímu návrhu žalobkyně, neboť nebylo prokázáno, že v situaci, kdyby byl předmětný příspěvek odstraněn, by hrozilo reálné nebezpečí, že bude v budoucnu žalovaným znovu šířen. Žalovaný navrhl, aby odvolací soud změnil rozsudek soudu prvního stupně v odvoláním napadené části tak, že se žaloba zamítá.

5. Krajský soud v Praze jako soud odvolací po zjištění, že odvolání bylo podáno včas, oprávněnými osobami a proti rozhodnutí soudu prvního stupně, proti kterému je odvolání přípustné, přezkoumal v rozsahu podaných odvolání rozsudek soudu prvního stupně, jakož i řízení, které jeho vydání předcházelo, podle § 212 a § 212a odst. 1 a 5 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „o.s.ř.“), a shledal odvolání žalobkyně odůvodněným a odvolání žalovaného neopodstatněným.

6. Z hlediska skutkových zjištění lze odkázat na odůvodnění rozsudku soudu prvního stupně, s nímž se odvolací soud ztotožňuje a pro zjednodušení na něj v souladu se závěry Nejvyššího soudu pod sp. zn. 29 Cdo 3450/2011 plně odkazuje. Odvolací soud tedy při přezkumu napadeného rozhodnutí vyšel ze skutkových zjištění, která učinil soud prvního stupně, podle kterých, dne 2. 4. 2022 byl na internetové stránce žalovaného <https://www.facebook.cz/AndrejBabis> uveřejněn příspěvek s titulkem „Došlo Whatsappem“ ze dne 2. 4. 2022 obsahující obrazovou podobu žalobkyně a text „Pokud by se Babiš opovážil kandidovat na prezidenta, tak už je dávno s panem Sorošem domluvené, že na něho týden před volbami zase našijeme nějakou nepravdivou špínu. Posledně to zabralo. Pan Soros byl velmi spokojený!“ V levém rohu příspěvku byl umístěn text „JSEM ZDĚŠENA!“ s obrázkem čarodějnice na koštěti. (dále také jen „předmětný příspěvek“).
7. Soud prvního stupně podrobně popsal nejen obsah předmětného příspěvku, ale do odůvodnění rozsudku převzal i jeho obrazovou podobu, v jaké byla na uvedených internetových stránkách zveřejněna a odvolací soud ho pro přehlednost též uvádí.

8. Mezi účastníky byl obsah předmětného příspěvku, místo i doba jeho umístění a zveřejnění nesporný (§ 120 odst. 3 o.s.ř.). Nebylo tvrzeno, že by žalovaný byl autorem předmětného příspěvku, ale že byl umístěn a zveřejněn na internetové stránce <https://www.facebook.cz/AndrejBabis>, kterou žalovaný užívá ke komunikaci s veřejností. Na příspěvek bylo reagováno vulgárními komentáři ve vztahu k žalobkyni, které se objevily také na sociálních sítích žalobkyně (např. jste mizerná mrcha, styďte se, straší píča, svině, husa, presstitutka).
9. Bylo zjištěno, že žalobkyně působí jako novinářka se zaměřením na investigativní žurnalistiku. Žalovaný byl a je činný jako podnikatel a politik. Je předsedou politického hnutí ANO 2011, které je významným politickým subjektem působícím v České republice a v minulosti zastával významné státní funkce, a to zejména předsedou vlády, ministrem financí, kandidátem na prezidenta republiky a nyní je poslancem Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR.
10. Z Analýzy dodržení standardů novinářské práce ve věci Andrej Babiš ml. a Pandora Papers. Masarykova univerzita v Brně bylo zjištěno, že kauza „Pandora Papers“ je soubor dokumentů resp. novinářských textů z žánru investigativní žurnalistiky, která byla zveřejněna v říjnu roku 2021 Mezinárodním konsorciem investigativních novinářů. Jde o výsledek mezinárodního týmu, jehož metody lze z dlouhodobého hlediska považovat za vysoce profesionální, a to včetně

dodržování hodnot vyváženosti (oslovení těch, kterých se kauza týká) a ověřování a podstata kauzy je založena na konkrétních faktech a dokumentaci, jež nebyla zpochybněna ani samotnými dotřenými osobami. Texty byly uveřejněny ve veřejném zájmu, nešlo o difamační kampaň a novináři podali nadstandardní výkon převyšující zvyklosti domácí investigativní žurnalistiky.

11. Odvolací soud neshledal potřebu za podmínek § 213 o.s.ř. dokazování provedené soudem prvního stupně opakovat či doplňovat. Nadbytečností neprovedení dalších důkazů dostatečně zdůvodnil i soud prvního stupně. Není-li určitá skutečnost podle hmotného práva pro rozhodnutí podstatná nebo již byla prokázána jinými důkazy, není třeba ji dále dokazovat.
12. Předmětem sporu je zda žalovaný zveřejněním předmětného příspěvku na internetové stránce „<https://www.facebook.cz/AndrejBabis>“ zasáhl do osobnostních práv žalobkyně, resp. jak intenzivně a zda tento zásah zakládá žalobkyní uplatněné nároky.
13. Po právní stránce soud prvního stupně s ohledem na to, že posuzovaný příspěvek byl zveřejněn dne 2. 4. 2022, správně posoudil podle zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku, dále jen „o.z.“ (srov. § 3028 o.z.).
14. Podle § 81 odst. 1 o.z. chráněna je osobnost člověka včetně všech jeho přirozených práv. Každý je povinen ctít svobodné rozhodnutí člověka žít podle svého.
15. Podle § 81 odst. 2 o.z. ochrany požívají zejména život a důstojnost člověka, jeho zdraví a právo žít v příznivém životním prostředí, jeho vážnost, čest, soukromí a jeho projevy osobní povahy.
16. Podle § 82 o. z. člověk, jehož osobnost byla dotčena, má právo domáhat se toho, aby bylo od neoprávněného zásahu upuštěno, nebo aby byl odstraněn jeho následek.
17. Podle § 2894 odst. 2 o. z. nebyla-li povinnost odčinit jinému nemajetkovou újmu výslovně ujednána, postihuje škůdce, jen stanoví-li to zvlášť zákon. V takových případech se povinnost nahradit nemajetkovou újmu poskytnutím zadostiučinění posoudí obdobně podle ustanovení o povinnosti nahradit škodu.
18. Podle § 2951 odst. 2 o.z. nemajetková újma se odčiní přiměřeným zadostiučiněním. Zadostiučinění musí být poskytnuto v penězích, nezajistí-li jeho jiný způsob skutečné a dostatečně účinné odčinění způsobené újmy.
19. Podle § 2956 o. z. vznikne-li škůdci povinnost odčinit člověku újmu na jeho přirozeném právu chráněném ustanoveními první části tohoto zákona, nahradí škodu i nemajetkovou újmu, kterou tím způsobil; jako nemajetkovou újmu odčiní i způsobené duševní útrapy.
20. Ustanovení § 81 odst. 1 o.z. obsahuje generální klauzuli, podle které je chráněna osobnost člověka, včetně všech jeho přirozených práv, a každý je povinen ctít svobodné rozhodnutí člověka žít podle svého. Ve druhém odstavci tohoto ustanovení je obsažen demonstrativní výčet některých chráněných hodnot osobnosti člověka. Ustanovení § 82 o. z. pak zajišťuje každému možnost domáhat se ochrany proti různorodému spektru možných neoprávněných zásahů do jeho osobnostních práv. Pro vznik odpovědnostního nároku z titulu ochrany osobnosti je pak nutná existence zásahu objektivně způsobilého vyvolat nemajetkovou újmu, musí se jednat o neoprávněný, resp. protiprávní zásah. Mezi neoprávněným zásahem a porušením (ohrožením) osobnostních práv žalující osoby musí být dána příčinná souvislost, přičemž veškeré tyto výše uvedené předpoklady musí být naplněny kumulativně.
21. Neoprávněným zásahem je takový zásah, který je v rozporu s objektivním právem. Vlastní zásah je nutno hodnotit vždy objektivně s přihlédnutím ke konkrétní situaci, za které k neoprávněnému zásahu došlo (tzv. konkrétní uplatnění objektivního kritéria), jakož i k osobě postižené fyzické osoby (tzv. diferencované uplatnění objektivního kritéria). Uplatnění konkrétního a diferencovaného objektivního hodnocení znamená, že o snížení důstojnosti postižené fyzické osoby či její vážnosti ve společnosti ve značné míře půjde pouze tam, kde za konkrétní situace, ze

kteřé k neoprávněnému zásahu do osobnosti fyzické osoby došlo, jakož i s přihlédnutím k dotčené fyzické osobě, lze spolehlivě dovodit, že by nastalou nemajetkovou újmu vzhledem k intenzitě a trvání nepříznivého následku spočívajícího ve snížení její důstojnosti či vážnosti ve společnosti, pocítovala jako závažnou zpravidla každá fyzická osoba nacházející se na místě a v postavení postižené fyzické osoby (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 17. 10. 2012, sp. zn. 30 Cdo 701/2011).

22. Vznikne-li poškozenému nemajetková újma, která má být podle práva odčiněna, má právo na přiměřené zadostiučinění (satisfakci). Nemajetková újma přísluší v případech, stanoví-li to výslovně zákon nebo je-li to mezi stranami ujednáno (§ 2894 odst. 2 o.z.). Nemajetkovou újmu nelze přesně vyčíslit, není to újma vyjádřitelná v penězích. Proto není ani účelem zadostiučinění její vyrovnání (kompenzace). Již z lingvistického hlediska je zřejmé, že postiženému má být učiněno zadost. Má být přesvědčen, že jeho újma byla uznána, že ten, kdo ji způsobil, se určitým způsobem kaje (morální satisfakce), případně má získat peníze, aby si podle své vůle opatřil, co je mu libo a zpříjemnil si tím život, aby tím zmírnil pocit křivdy, kterou utrpěl, a případně utišil touhu po odplatě (peněžní satisfakce). Morální satisfakce může mít tyto podoby: omluva, odvolání difamujícího výroku, uveřejnění soudního výroku v tisku, a tím uvedení věci veřejně na pravou míru, soudní konstatování porušení subjektivního práva apod.
23. Základní podmínkou zadostiučinění je, že má být přiměřené. Primárně jde o rozhodnutí, zda vůbec má být zadostiučinění poskytnuto. Test přiměřenosti slouží k odfiltrování banálních či triviálních případů nemajetkových újem. Smyslem tohoto pravidla rozhodně není, aby se odčinovala jakákoli nemajetková újma. Člověk žijící ve společnosti musí ledacos snést (běžné urážky, projevy neúcty apod.). Dále se zkoumá, zda postačuje morální satisfakce. Ke kladné odpovědi je nutné zjištění, že zajišťuje dostatečně účinné odčinění způsobené újmy. Peněžní (relutární) satisfakce má subsidiární povahu, byť je zmíněna jako první. Již ze samotného požadavku, aby zadostiučinění bylo přiměřené, lze odvodit, že je nutné jeho odstupňování podle všech okolností, které provázejí vznik nemajetkové újmy (princip proporcionality). Posouzení přiměřenosti záleží vždy na konkrétním případě. Je třeba vycházet ze zjištěného skutkového stavu, opírat se o konkrétní a přezkoumatelná hlediska. Těmi jsou především zjištěná závažnost nemajetkové újmy a ověřené okolnosti, za kterých k újmě došlo, a to nejen okolnosti na straně poškozeného, ale i na straně škůdce. Při úvaze, zda postačí omluva či zda je třeba přiznat relutární satisfakci, je třeba zohlednit např. tyto okolnosti: význam narušeného statku pro postiženého a vědomost škůdce o tomto významu (např. důstojnosti či cti pro výkon určité profese, zvláštní oblíbenosti určité věci apod.) a rovněž vědomost o obvyklých následcích, které jsou se zásahem spojeny; způsob zásahu (např. zvlášť zavrženíhodný, zlovolný, záměrný, cílený, bolestivý, pobuřující, urážlivý, výhružný, škodolibý, zákeřný, lstivý, zlehčující, zneužívající duševní poruchy nebo jiné nemoci či nedospělosti, nezralosti, nemohoucnosti, nezkušenosti, oslabení, důvěry, lásky, odbornosti, pracovní, služební nebo jiné nadřízenosti, početní převahy, hospodářského postavení vč. hospodářské závislosti nebo tržní síly, hospodářské tísně, veřejné moci aj.); rozsah újmy – územní, časový (např. že dehonestující článek v časopise je dostupný v archivech, v knihovnách); vliv na postavení postiženého v rodině, profesním životě, v určité komunitě; okolnosti na straně škůdce – např. jeho majetkové poměry, pohnutka, míra zavinění, ale též polehčující okolnosti (účinná lítost, odstranění následků), stejně jako okolnosti přitěžující (např. pokračování v zásahu po upozornění, provedení zásahu za účelem zisku – zvýšení prodejnosti novin); okolnosti na straně postiženého (např. spoluzavinění, odpuštění skutku škůdci, částečná náprava svépomocí).
24. V posuzované věci dochází ke střetu dvou subjektivních ústavních práv, a to svobody projevu zaručené čl. 17 Listiny základních práv a svobod (usnesení předsednictva České národní rady ze dne 16. prosince 1992 č. 2/1993 Sb., o vyhlášení LISTINY ZÁKLADNÍCH PRÁV A SVOBOD jako součásti ústavního pořádku České republiky) a práva na ochranu osobnostních práv podle čl. 10 odst. 1 Listiny. Svobodou projevu přitom lze shledávat na žalované straně a ochranu

osobnosti na straně žalující. Při řešení kolize mezi základním právem na svobodu projevu a základním právem na ochranu důstojnosti a cti jednotlivce musí být brána v potaz zejména 1) povaha výroku (tj. zda jde o skutkové tvrzení či hodnotový soud), 2) obsah výroku (např. zda jde o projev „politický“ či „komerční“), 3) forma výroku (zejména nakolik je předmětný výrok expresivní či dokonce vulgární), 4) postavení kritizované osoby (např. zda jde o osobu veřejně činnou či dokonce o osobu aktivní v politickém životě, případně o osobu veřejně známou), 5) zda se výrok (kritika) dotýká soukromé či veřejné sféry této kritizované osoby, 6) chování kritizované osoby (např. zda kritiku sama „vyprovokovala“ či jak se posléze ke kritice postavila), 7) kdo výrok pronáší (např. zda se jedná o novináře, běžného občana, politika apod.) a konečně, 8) kdy tak učiní (tzn. např. jaké měl či mohl mít jeho autor v daný okamžik k dispozici konkrétní údaje, z nichž vycházel, a v jaké situaci tak učinil). Tento výčet však není konečný, neboť v úvahu musí být vždy vzat celkový kontext věci a ve specifických případech mohou být významné i okolnosti, jež nelze do žádné z právě zmíněných kategorií zařadit (srov. nálezy Ústavního soudu ze dne 3. 2. 2015, sp. zn. II. ÚS 2051/14).

25. Obecným pravidlem, které lze dovodit z evropské judikatury, je, že chce-li kdokoliv zveřejnit o jiné osobě informaci difamačního charakteru, nelze jeho počínání považovat za rozumné či legitimní, pokud neprokáže, že měl rozumné důvody pro spoléhání se na pravdivost difamační informace, kterou šířil, a dále pokud prokáže, že podnikl řádné dostupné kroky k ověření pravdivosti takové informace, a to v míře a intenzitě, v níž mu bylo ověření informace přístupné, a konečně, pokud sám neměl důvod nevěřit, že difamační informace je nepravdivá. Zveřejnění takové informace nelze považovat za rozumné ani tehdy, pokud si šířitel informace neověří její pravdivost dotazem u osoby, které se informace týká a nezveřejní i její stanovisko, s výjimkou nemožnosti takového postupu anebo tam, kde to zjevně nebylo nutné. Důležité pro zvážení legitimního zveřejnění informace je zkoumání motivu zveřejnění. Legitimitu zveřejnění informace nelze dovodit, pokud by byla dominantně motivována touhou poškodit difamovanou osobu, pokud šířitel sám informaci nevěřil anebo pokud ji poskytl bezohledně, aniž by se řádně staral o to, zda je či není pravdivá.
26. Soud prvního stupně se zabýval aspekty, který je nutno ve světle výše citované ustálené judikatury Ústavního soudu brát v potaz, při klasifikaci výroků obsažených v předmětném příspěvku, zda mají charakter skutkového tvrzení či hodnotícího soudu (srov. dále nálezy Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 156/99 ze dne 8. 2. 2000). Správně vyložil, že hodnotící soud je subjektivně zabarvené tvrzení, odrážející zejména názory či pocity autora, skutkové tvrzení je takové, u něhož lze jeho pravdivost objektivně zjistit. V případě posuzovaného příspěvku byla jeho obsahem koláž fotografie obsahující portrét žalobkyně s doplněným výrokem: „Pokud by se Babiš opovážil kandidovat na prezidenta, tak už je dávno s panem Sorošem domluvené, že na něho týden před volbami zase našijeme nějakou nepravdivou špínu. Posledně to zabralo. Pan Soros byl velmi spokojený!“ Uvedený výrok obsahuje skutkové tvrzení o tom, že žalobkyně byla dohodnuta s panem Sorošem, že před volbami znovu zveřejní na žalovaného nepravdivou informaci, pokud bude kandidovat v prezidentských volbách. Pravdivost takového výroku a jeho zdroj lze objektivně ověřit a nejde o hodnotící soud, jak je definován judikaturou. Přestože soud prvního stupně posoudil povahu výroku odlišně (jako hodnotící soud satirické povahy), než odvolací soud, nebylo třeba tímto směrem zaměřit dokazování, neboť žalovaný na výzvu odvolacího soudu netvrdil, že by se jednalo o tvrzení pravdivé, které by byl připraven prokazovat, ale že příspěvek měl satirickou povahu, s ohledem na to, že žalobkyně před minulými parlamentními volbami zveřejnila informace ohledně kauzy „Pandora Papers“, které žalovaného a hnutí ANO 2011 poškodily ve volbách.
27. Dalším důležitým aspektem, kterým se soud prvního stupně zabýval, je status dotčené osoby. Obecně platí, že limity přijatelné kritiky jsou širší u veřejně činných osob než u soukromých osob. V projednávaném případě je žalobkyně aktivní novinářkou zabývající se investigativní žurnalistikou. Pro výkon tohoto povolání má velký význam její dobrá osobní i profesionální

pověst a důvěra veřejnosti v její nestrannost a neovlivnitelnost. V předmětném příspěvku je čtenářům podsouváno, že se žalobkyně v minulosti snažila ovlivnit volby uváděním nepravdivých informací o žalovaném, a to na základě požadavku třetí osoby (pana Sorose). Vyznění předmětného příspěvku bylo, že žalobkyně je do nepřípustného ovlivňování voleb aktivně zapojena. Příspěvek byl přitom zveřejněn na oficiálních stránkách významného českého politika, předsedy politického hnutí, za které působil v nejvyšších státních funkcích, např. předseda vlády, ministra financí, byl kandidátem na prezidenta republiky, který postoupil do druhého kola volby a nyní je poslancem PČR, a nikoliv na stránkách zjevně humoristických či satirických.

28. Na tomto základě nelze uzavřít, že by průměrně rozumově vybavený člověk nemohl uvěřit jeho obsahu, jak namítal žalovaný. Pokud bylo poukazováno na označení příspěvku textem „JSEM ZDĚŠENA!“ s obrázkem, nutno uvést, že se jednalo o miniaturní zobrazení textu i obrázku, ze kterého není na první pohled zjevné, že by se mělo jednat o humoristický či satirický příspěvek. „Obrázek čarodějnice na koštěti“ byl miniaturní, špatně rozeznatelný a zaměnitelný s jiným. Uvedená slova i obrázek navíc navozují spíše hodnocení tvůrce, že je zděšen jeho obsahem a sdělovanou informací, a proto ho zveřejňuje a čtenáře na ni upozorňuje. Takové označení není všeobecně známým označením humoristického či satirického zdroje.
29. Odvolací soud má za to, že předmětný příspěvek byl způsobitelný do osobnosti (profesní i občanské dobré pověsti, cti, důstojnosti a vážnosti) žalobkyně objektivně zasáhnout. Nejednalo se o zjevně humoristický, satirický příspěvek či nadsázku. Účelem jeho zveřejnění a šíření nebylo naplnění těchto pojmů, tedy vyvolání pocitu pobavení (humor) či kritika nedostatků a záporných jevů za využití výsměchu, ironie či komičnosti (satira), popř. záměrné zveličování skutečnosti s cílem zdůraznit subjektivní závažnost (nadsázka). Nejednalo se ani o vyvolání diskuse týkající se článku žalobkyně o „Pandora Papers“, na který žalovaný poukazoval. Ve čtenářích stránek byl příspěvek sto vyvolat dojem, že se jedná o zachycení skutečného vyjádření žalobkyně, což vyplynulo z nenávistných a vulgárních reakcí čtenářů na internetových stránkách (facebookovém profilu) žalovaného a sociálních sítích žalobkyně, které byly příkladmo uvedeny výše, jsou obsahem spisu a pro účely tohoto rozhodnutí není třeba doslovně je všechny opakovat. Žalovaný přesto svůj příspěvek nijak nekomentoval a neuvedl věc na pravou míru, pokud příspěvek, který šířil, vnímal jako humorný či satirický a chtěl jím poukázat na postup žalobkyně před minulými volbami a přitom neměl důkazy o tom, že by žalobkyně jednala se záměrem poškodit ho zveřejněním nepravdivé informace na základě dohody s jinou osobou (p. Sorosem). Vzniklou diskusi čtenářů se žalovaný nepokusil moderovat a bez povšimnutí ponechal žalobkyni obětí vulgárních a nenávistných reakcí čtenářů příspěvku.
30. Předmětný příspěvek převzatý a šířený žalovaným tedy nutno posuzovat jako skutkové tvrzení, které bylo v rozporu s objektivním stavem reality a objektivně poškozuje žalobkyni zejména v jejím profesním životě novinářky, ale též v soukromém životě. Je nutno souhlasit se žalobkyní, že šířením předmětného příspěvku žalovaným na jeho stránkách byl mnohonásobně zesílen jeho účinek, vzhledem ke značnému počtu jeho sledovatelů (čtenářů). Vzhledem ke komentářům pod příspěvkem měl mít žalovaný přinejmenším pochybnost o tom, že příspěvek je čtenáři vnímán jako pravdivý a měl vyvinout potřebné úsilí k vysvětlení svého postupu, což však neučinil, přestože byl žalobkyní k jeho dobrovolnému odstranění vyzván. Od žalovaného jako zkušeného politika a osoby jinak dlouhodobě veřejně činné lze požadovat určitou míru profesionální péče, pokud jde o obsah a formu příspěvku, které zveřejňuje na svých stránkách. V této souvislosti by si měl být vědom významu novinářské profese pro veřejný život jako jednoho z prvků zaručujících fungování demokratického a právního státu a potřeby zvýšené ochrany novinářů před neoprávněnými zásahy do jejich činnosti. Žalovaný si měl být vědom, že příspěvek s takovým difamujícím obsahem může vést k nenávistným reakcím vůči žalobkyni, což se skutečně stalo, a přesto nikterak debatu nemoderoval, nemírnil, nevysvětloval, že se má jednat o humor, satiru či nadsázku. Obsah příspěvku proklamovaný satirický účel nemohl naplnit. V jednání žalovaného lze naopak spatřovat prvky účelovosti šíření příspěvku, a jak sám připustil,

motivací jeho zveřejnění měla být reakce na to, že se žalobkyně podílela na zveřejnění informací o aféře „Pandora Papers“. Současně měl zjevně vést k jejímu znevěrohodnění jako nezávislé novinářky před prezidentskými volbami, pokud by zveřejnila nějaké negativní informace o žalovaném. Nebylo přitom zjištěno, že by žalobkyně vybočila ze standardů novinářské práce zveřejněním soubor dokumentů resp. novinářských textů z žánru investigativní žurnalistiky v kauze „Pandora Papers“ v říjnu roku 2021, které byly publikovány v rámci Mezinárodního konsorcia investigativních novinářů. Navíc z časového odstupu od zveřejnění „Pandora Papers“ v říjnu 2021 do zveřejnění předmětného příspěvku v dubnu 2022 ani z obsahu a grafického provedení příspěvku nevyplývá, že by se mělo jednat o jednoznačně satirickou reakci na uvedený článek žalobkyně, ani že by předmětný příspěvek navazoval či měl oživit veřejnou diskuzi o zveřejnění článku „Pandora Papers“ těsně před volbami. Za tohoto stavu nelze takové svémocné počínání vůči novináři považovat za legitimní či rozumné, ale za nepřijatelné. Předmětné výroky se dotýkají spíše veřejné sféry žalobkyně, jejího povolání novinářky, na jehož základě se stala veřejně známou, ale důsledky jeho šíření, spočívající v nenávistných a vulgárních reakcích veřejnosti, kterým musela žalobkyně čelit, se negativně promítly i do jejího osobního života. Uvedený příspěvek byl proto způsobilý žalobkyni poškodit v její profesi novinářky i v soukromém životě.

31. Na základě uvedených zjištění nutno uzavřít, že žalovaný zveřejněním předmětného příspěvku obsahujícího nepravdivé informace o žalobkyni, neoprávněně zasáhl do jejích osobnostních práv a tento zásah byl objektivně způsobilý vyvolat nemajetkovou újmu, když žalobkyně musela čelit vulgárním a nenávistným reakcím jeho čtenářů. Došlo tedy k naplnění všech předpokladů pro vznik odpovědnosti ve smyslu § 81 a násl. o.z. Podle judikatury Evropského soudu pro lidská práva, Ústavního soudu i Nejvyššího soudu nepravdivá skutková tvrzení nepožívají ochrany, byť by byla pronášena v rámci kritiky veřejně činné osoby. Předmětný příspěvek navíc obsahuje podobu (fotografii) žalobkyně zveřejněnou bez jejího souhlasu, čímž došlo k porušení § 85 o.z., podle kterého lze rozšiřovat podobu člověka jen s jeho svolením. Zákonný důvod k použití podobizny žalobkyně takovým způsobem nebyl zjevně dán (§ 90 o. z.).
32. Závěr soudu prvního stupně o tom, že je odůvodněn žalobou uplatněný nárok na odstranění předmětného příspěvku z internetových stránek a zdržení se jeho dalšího šíření, byl proto správný. K uložení povinnosti žalovanému zdržet se dalšího šíření předmětného příspěvku se soud prvního stupně přímo nevyjádřil, ale důvody pro vyhovění žalobě vyplývají z jeho rozhodnutí. Takový nárok je odůvodněn právě postupem žalovaného, který přes výzvu žalobkyně a její nesouhlas se zveřejněním příspěvku obsahující její podobiznu a nenávistné a vulgární reakce čtenářů, tento příspěvek neodstranil ani k němu nepřipojil vysvětlující komentář. Za tohoto stavu je uvedený požadavek, aby se uvedeného jednání i nadále zdržel, opodstatněný, neboť za tohoto stavu nelze vyloučit recidivu obdobného jednání.
33. Ze všech shora uvedených důvodů proto odvolací soud dospěl k závěru, že ze strany žalovaného došlo k zásahu do osobnostních práv žalobkyně takovým způsobem, který vyžaduje poskytnutí zadostiučinění. U újmy, která nemá majetkový charakter, nastupuje princip kompenzační (satisfakční), kdy poskytnuté plnění má přinést odčinění nemajetkové újmy v podobě zadostiučinění, které má alespoň zmírnit (odčinit) nepříznivé stavy vzniklé škodlivým zásahem do osobnostní sféry poškozeného, případně poskytnout poškozenému možnost, aby si těžko měřitelné a na peníze ne zcela spolehlivě a exaktně převoditelné potíže nemajetkového charakteru vykompenzoval tím, že si pomocí prostředků či předmětů, pořízených za poskytnutou náhradu, zpříjemní či usnadní život. Relutární (peněžitá) náhrada je v tomto případě pouze subsidiární způsob odčinění způsobené újmy, který nastupuje teprve v případě, že jiná forma není dostačující a žalobkyni v této věci ani požadována nebyla. Odvolací soud oproti soudu prvního stupně dospěl k závěru, že vzhledem k výše popsané povaze, intenzitě a způsobu neoprávněného zásahu, k charakteru a rozsahu zasažené hodnoty osobnosti, k trvání i šíři ohlasu ve vztahu k postavení a uplatnění žalobkyně ve společnosti, k reparaci následků neoprávněného zásahu do jejích

osobnostních práv, by pouhé odstranění předmětného příspěvku a zdržení se jeho dalšího šíření, nebylo dostatečným opatřením k nápravě zásahu do práv žalobkyně a je odůvodněný požadavek na omluvu žalovaného, zveřejněnou na shodném internetové stránce (facebookovém profilu žalovaného). Doba zveřejnění omluvy v trvání sedmi po sobě jdoucích kalendářních dní požadovaná žalobkyní je minimální a přiměřená zjištěným okolnostem. Neuvedení difamujícího obsahu příspěvku, ke kterému se omluva váže, snižuje účinnost a dopad této omluvy ve vztahu k veřejnosti a čtenářům. Tento požadavek žalobkyně, aby omluva neobsahovala opakování obsahu příspěvku a nepravdivé informace o ní nebyly opětovně uveřejňovány, je legitimní, neboť takový postup je způsobilý vyvolat opětovně negativní reakce vůči ní a je tedy na žalující (poškozené) osobě, zda obsah omluvy bez uvedení původního dehonestujícího obsahu je pro ni dostatečný.

34. Závěrem lze shrnout, že uplatněný nárok na odstranění a zdržení se dalšího šíření předmětného příspěvku i požadovaná omluva od žalovaného jsou ze shora uvedených důvodů opodstatněné. Proto odvolací soud výrok I. rozsudku soudu prvního stupně jako věcně správný podle § 219 o.s.ř. potvrdil a ve výroku II. podle § 220 odst. 1 písm. a) o.s.ř. změnil tak, že se žalovanému ukládá povinnost do 3 dnů od právní moci tohoto rozsudku zveřejnit po dobu sedmi po sobě jdoucích kalendářních dnů na své internetové stránce <https://www.facebook.cz/AndrejBabis> omluvu tohoto znění: „Omluva - Omlouvám se paní Pavle Holcové za neoprávněný zásah do jejích osobnostních práv způsobený zveřejněním nepravdivého příspěvku pod titulkem „Došlo Whatsappem“ na internetové stránce www.facebook.com/AndrejBabis ze dne 2. 4. 2022. Ing. Andrej Babiš“
35. Jelikož došlo ke změně rozsudku soudu prvního stupně, rozhodl odvolací soud podle § 224 odst. 2, § 151 odst. 1 a § 142 odst. 1 o.s.ř. znovu o náhradě nákladů řízení před soudem prvního stupně. V tomto řízení byla plně procesně úspěšná žalobkyně, a proto jí svědčí právo na náhradu nákladů v tomto řízení účelně vynaložených. Ty jsou tvořeny odměnou zástupce žalobkyně (advokáta) za pět úkonů právní služby v plné výši (převzetí a příprava zastoupení, podání žaloby, podání kvalifikované předžalobní výzvy a účast při jednání soudu prvního stupně dne 9. 11. 2022 a 20. 12. 2022) po 2 500 Kč a za jeden úkon v poloviční výši (vyhlášení rozsudku ze dne 21. 12. 2022) ve výši 1 250 Kč za úkon, tj. celkem ve výši 16 250 Kč podle § 6 odst. 1, § 7 bod 5., § 9 odst. 3 písm. d) a § 11 odst. 1 písm. a), d) g), odst. 2 písm. f) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „advokátní tarif“). K tomu náleží náhrada hotových výdajů za šest úkonů po 300 Kč za úkon ve výši 1 800 Kč podle § 13 odst. 4 advokátního tarifu, 21 % daň z přidané hodnoty (DPH) ve výši 3 265,50 Kč z uvedených částek podle § 137 odst. 3 o.s.ř. a dále náhrada za zaplacený soudní poplatek za žalobu ve výši 2 000 Kč, tj. celkem po zaokrouhlení 20 816 Kč. Povinnost k jejich zaplacení byla žalovanému stanovena ve lhůtě odpovídající § 160 odst. 1 o.s.ř. a k rukám zástupce žalobkyně, kterým je advokát (§ 149 odst. 1 o.s.ř.).
36. Žalobkyně má též právo na náhradu nákladů odvolacího řízení v plné výši ve smyslu § 224 odst. 1, § 151 odst. 1 a § 142 odst. 1 o.s.ř., neboť byla v odvolacím řízení jako odvolatelka zcela úspěšná. Náklady žalobkyně v řízení před odvolacím soudem sestávají z odměny advokáta za dva úkony právní služby (podání odvolání a účast při jednání odvolacího soudu dne 25. 5. 2023) po 2 500 Kč za úkon ve výši 5 000 Kč podle § 6 odst. 1, § 7 bod 5., § 9 odst. 3 písm. d) a § 11 odst. 1 písm. k), g) advokátního tarifu. K tomu náleží náhrada hotových výdajů za dva úkony po 300 Kč za úkon ve výši 600 Kč podle § 13 odst. 4 advokátního tarifu, 21 % DPH ve výši 1 176 Kč z uvedených částek podle § 137 odst. 3 o.s.ř. a dále náhrada za zaplacený soudní poplatek z odvolání ve výši 2 000 Kč. Celkové náklady žalobkyně v odvolacím řízení činily 8 776 Kč. O místě a lhůtě plnění rozhodl odvolací soud podle § 149 odst. 1 a § 160 odst. 1 o.s.ř.
37. Jiné náklady žalobkyně nahradit nepožadovala a jejich vynaložení ani nevyplývalo z obsahu spisu. Žádný důvod k odepření náhrady nákladů řízení před soudem prvního stupně ani před soudem odvolacím ve smyslu § 150 o.s.ř. nebyl shledán.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku je dovolání přípustné, jestliže závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu nebo která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem vyřešená právní otázka posouzena jinak. Dovolání je možno podat ve lhůtě dvou měsíců ode dne doručení tohoto rozsudku k Nejvyššímu soudu České republiky, prostřednictvím Okresního soudu Praha-západ.

Nebude-li povinnost tímto rozhodnutím stanovená splněna dobrovolně a v určené lhůtě, lze se jejího plnění domoci návrhem na soudní výkon rozhodnutí či návrhem na exekuci.

Praha, 25. května 2023

Mgr. Roman FREMR v. r.
předseda senátu